පැල්මඩුල්ල ත්‍රිපිටක ධර්ම සංගායනාව

Palmadulla canonical Dhamma council

සෙවනගල සුසිත හිමි

Abstract

A Buddhist Council is held for the purpose of preserving the purity of the doctrine (the Dhamma) and the monastic discipline (the Vinaya). This is clearly evident in the first, second and third Councils convened in the distant past and others which were subsequently held. By the 19th century, there was a religious, socio – economic and environmental degradation in Sri lanka due to political instability. As a result, the practice of Buddhism, which began in the Anuradhapura period, had been hampered. It was Ven. Walivita Asarana Sarana Saranankara Sangharaja thera who devoted himself to revive the " Buddha Sasana " in the country. The Sudarshana Buddhist Council held in Palmadulla was a result of this great renaissance. The purpose of it was to compile the words of the Buddha. The Council was presided over by world – renowned scholarly Bhikhus. The historical record of the Council states that they first recited and compiled the monastic discipline and then the Sutra and Abhidhamma pitakas. The Palmadulla Buddhist Council was held under the patronage of Iddamalgoda Abhayakon Atapattu Ralahami, the Basnayaka Nilame (the chief lay custodian of a Dewale) but with no support provided by the government.

Key Words : The 19th century, Ven Saranankara Sangaraja Thera, the Buddhist Council held in Palmadulla, Iddamalgoda Basnayaka Nilame, Bhikhu who presided over the Council

සාරසංක්ෂේපය

සංගායනාවන් සිදු කරනුයේ ශාසනයේ අභිවෘද්ධිය පිණිසය. ඒ බව ප්‍රථම, ද්විතීය, තෘතීය ආදී අතීත සංගායනාවන්ගෙන් හා පසු කාලීන ව සිදු කළ සංගායනාවන්ගෙන් මනාව ප්‍රකට වේ. දහනව වන සියවස වන විට ඇති ව තිබූ දේශපාලන අස්ථිරත්වය ආගමික, ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික අංශයන් පරිහානියට පත්කිරීමට හේතු විය. එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ අනුරාධපුර යුගයෙන් ඇරඹි ශාසනික පුනරුදය පෘථුල ලෙස මෙම යුගයේ දී අගතියට ලක්වීමයි. එම අගතියෙන් සම්බුද්ධ ශාසනය මුදවාලනුයේ වැලිවිට අසරණ සරණ සරණංකර සංඝරාජයාණන් වහන්සේ ය. උන්වහන්සේගෙන් ඇරඹි ශාසනික පුනරුදය බොහෝ කලක් පැවතිණ. පැල්මඩුලු සුදර්ශන ධර්ම සංගායනාව ද එහි එක් ප්‍රතිඵලයකි. විවිධ විපර්යාස හමුවේ ව්‍යාකූලත්ත්වයට පත් ශාසනය හා ධර්මය ක්‍රමානුකූල ව සකස් කිරීම මෙහි එක් අරමුණකි. මේ සඳහා එකල වැඩසිටි ලෝකපූජිත උගත් බුද්ධිමත් ධර්මධර භික්ෂූන් වහන්සේලා සහභාගී වූහ. උන්වහන්සේලාගේ මූලිකත්ත්වයෙන් පළමු ව විනය සංගායනා කිරීමෙන් අනතුරුව සූත්‍රපිටකය හා අභිධර්මපිටකය ක්‍රමානුකූලව සංගායනා කළ බව ඓතිහාසික වාර්තාවන්හි දැක්වේ. මෙය රාජ්‍ය අනුග්‍රහය නොලැබ සිදු කළ සංගායනාවක් වන අතර ඉද්දමල්ගොඩ අභයකෝන් අතපත්තු රාළහාමි බස්නායක නිලමේ තුමා මෙහි මූලික භාරකාරත්ත්වය ගෙන කටයුතු කොට ඇත.

යතුරු පද : දහනව වන සියවස, සරණඞ්කර සංඝරාජයාණන් වහන්සේ, පැල්මඩුල්ල ධර්ම සංගායනාව, ඉද්දමල්ගොඩ බස්නායක නිලමේ, සංගීතිකාරක තෙරවරු

පර්යේෂණ ගැටලුව

පැල්මඩුල්ල ධර්ම සංගායනාවේ කාලීන අවශ්‍යතාව කෙසේ ද? යන්න හා ඉන් ඇති වූ ශාසනික පුනරුදය කෙබඳු දැයි? යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව වේ.

පර්යේෂණ අරමුණ

පැල්මඩුල්ල ධර්ම සංගීතිය සාහිත්‍යාත්මක වශයෙන් හා ඓතිහාසික වශයෙන් බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වේ. එහෙත් එම සංගීතිය කෙසේ ආරම්භ වී ද, කෙසේ සිදු වී ද, යනාදි එහි ස්වරූපය හා පසුබිම එතරම් ප්‍රකට නැත. එබැවින් ඒ පිළිබඳ තොරතුරු ප්‍රකට කිරීම මේ ලිපියේ අරමුණ වෙයි.

පර්යේෂණ වැදගත්කම

පැල්මඩුල්ල ධර්ම සංගීතියේ පසුබිම, සංගීතිකාරක තෙරවරු, සංගායනා කළ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ ආදිය පිළිබඳ කරුණු ඉස්මතු කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ වැදගත්කමයි.

සාහිත්‍ය විමර්ශනය

පැල්මඩුල්ල ධර්ම සංගායනාව ශාසනික පුනරුදයට කෙතරම් වැදගත් වුව ද එය සිදු කළ ආකාරය හා ඉන් සම්බුද්ධ ශාසනයට සිදු වූ සේවාව පිළිබඳ ව වත්මනෙහි තොරතුරු සුලභ නැත.

ඒ පිළිබඳ පර්යේෂණාත්මක අධ්‍යයනයන් සිදු වී ඇති බවට ද සාධක හමු නො වූ අතර ශාස්ත්‍රීය ලිපි කිහිපයක මේ පිළිබඳ තොරතුරු ස්වල්පයක් අන්තර්ගත වී ඇති අයුරු දැකිය හැකි ය. මීට අමතර ව සංගීතියට වැඩම කළ භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ ලිපි ආදියෙන් ද තොරතුරු සපයාගත හැකිය. තව ද සංගායනාව පිළිබඳ ව විස්තර වාර්තා කළ රිවි කිරණ පුවත්පතෙහි ද බොහෝ විවරණයන් දැකිය හැක.

මඩලගම වජිරබුද්ධි හිමියන් විසින් සංස්කරණය කරන ලද "සුදර්ශන සගරාවට" උන්වහන්සේ විසින් ම ඉදිරිපත් කර ඇති "පැල්මඩුලු ධර්ම සංගායනාවේ ඓතිහාසිකත්ත්වය" යන ලිපියේ ත්‍රිපිටක සංස්කරණ පිළිබඳ සඳහන් වෙයි. එහි දී ත්‍රිපිටක සංස්කරණයෙන් ථෙරවාද බුදුදහම ආරක්ෂා කිරීම ප්‍රධාන කර්තව්‍යයක් ලෙස අගය කර තිබේ.

තව ද පූජ්‍ය නෙල්ලිවල මෙත්තානන්ද හිමි සංස්කරණය කළ "ඓතිහාසික පැල්මඩුලු ධර්ම සංගායනාව හා සුධර්මෝදය පුරාවත සඟරාවෙහිද " මෙම සංගායනාව පිළිබඳ ව මනා විවරණයක් ඉදිරිපත් කෙරේ.

මෙලෙස ත්‍රිපිටක සංස්කරණය පිළිබඳ ලියැවී ඇති අල්ප වූ පර්යේෂණ පත්‍රිකා සහ පුවත්පත් වාර්තා හා ලිපි ඇතුළු සපයාගත හැකි සියලු ප්‍රාථමික හා ද්විතියික මූලාශ්‍රය පරිශීලනය කර මෙම පර්යේෂණ පත්‍රිකාව සිදුකරන ලදි.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙම පර්යේෂණ නිබන්ධයේ පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය වන්නේ ඓතිහාසික ක්‍රමවේදයයි. එහි දී දත්ත රැස්කිරීම සඳහා සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර පරිශීලනය කරනු ලබයි.

සාකච්ඡාව

සංගායනාවට මුල් වූ පසුබිම

තෙවෙනි ධර්ම සංගායනාවේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ දූත පිරිස ශ්‍රී ලංකාද්වීපයට බුදුදහම රැගෙන වැඩම කළහ. එම වැඩම වීමත් සමග ම ලංකාව තුළ තථාගත බුද්ධවචනය ස්ථාපිත විය. එතැන් සිට බුදුදහමට අනුව ජීවිකාව ගෙවූ ලාංකීය ජනයා ත්‍රිපිටකය මනාව ආරක්ෂා කර ගනිමින් බුදුදහමේ ප්‍රගමනයට විශාල කාර්යභාරයක් සිදු කළහ. කෙසේ නමුදු කල්යත් ම ලංකාවට විවිධාකාර ආක්‍රමණිකයන්ගේ බලපෑම් එල්ලවන්නට විය. ඒ අතර කාළිංගමාඝ අක්‍රමණය, ෂඩ් දෙමළ ආක්‍රමණය, හා තීය බමුණාගේ කැරැල්ල මුල්කාලීන ආක්‍රම වූ අතර එමගින් වෙහෙර විහාර බොහෝ ප්‍රමාණයක් විනාශ කරන්නට විය. පසු කාලීන ව ලංකාව ආක්‍රමණය කරනුයේ පෘතුගීසි, ලන්දේසි හා ඉංග්‍රීසින් ය. මෙම ආක්‍රමණ හේතුවෙන් බුදුදහමට හා ලාංකේය ජාතික සභ්‍යත්වයට විශාල හානියක් සිදු වූ අතර එමගින් පරම්පරාගත ව රැගෙන ආ ආගමික, දේශපාලනය, සමාජ, ආර්ථික, සංස්කෘතික, අධ්‍යාපන ආදි සියලු ක්ෂේත්‍ර විනාශයට පත් විය. යථෝක්ත ආක්‍රමණ අතර

විශාලත ම විනාශය සිදු කරනුයේ ඉංග්‍රීසීන් විසිනි. ශ්‍රී ලංකාව යටත් විජිතයක් කොට ඉංග්‍රීසීන් පාලනය කිරීම හේතුවෙන් රාජ්‍ය කටයුතු සහ අධ්‍යාපන මාධ්‍ය ඉංග්‍රීසි භාෂාව මූලික කොටගෙන සිදු කරන ලදි. මෙමගින් ඉතිහාසය පුරාම භික්ෂුව මුල්කොට ගත් අධ්‍යාපන ක්‍රමය අභාවයට පත් වූ අතර, ලාංකේය අධ්‍යාපන කේන්ද්‍රස්ථානය වූ පිරිවෙන් ද විනාශයට පත් වූයේ ය. බුදුදහමේ විනාශය ද මින් වඩාත් තීව්‍ර විය. මෙකී විනාශයේ ප්‍රබලතම ප්‍රතිඵලය වනුයේ 1760 දශකය වන විට කිසිදු උපසපන් භික්ෂුවක් ශාසනය තුළ නොමැතිවීමයි.

සසුනේ පරිහානියත් විනාශයත් වළක්වනුයේ වැලිවිට සරණංකර සංඝරාජයන් වහන්සේය. සිල්වත් සමාගම ආරම්භ කරන මුන්වහන්සේ ලංකාව තුළ නැවතත් සිල්වත් භික්ෂූන් වහන්සේලා ඇති කරන්නට වූහ. ඒ සිල්වත් සමාගමේ සිටි සාමණේරවරු අතර සිටිනාමළුවේ, ඉලිපැන්ගමුවේ, කප්පාගොඩ, නාගොල්ලේ, ධම්මජෝති ආදී සාමණේරවරු ප්‍රධාන තැනක් ගෙන කටයුතු කොට ඇත. සරණංකර සංඝරාජයන්ගේ මූලිකම අභිප්‍රාය වූයේ නැවත ලංකාද්වීපය තුළ උපසම්පදාව පිහිටුවීමයි. ඒ අනුව කීර්ති ශ්‍රී රාජසිංහ රජුගේ අනුග්‍රහය ඇති ව සියමෙන් උපසම්පදාව ගෙනෙන්නට හැකි විය. ඉන් අනතුරුව පිරිවෙන් ආරම්භකොට භික්ෂු අධ්‍යාපනය නැවත නගා සිටුවා ශාසනය චිරස්ථායි කරනට කටයුතු සිදු කොට ඇත.

සරණංකර සංඝරාජයන් වහන්සේගේ මූලිකත්වයෙන් බුදුදහමත් සංඝ සංස්ථාවත් ක්‍රමානුකූලව සංවර්ධනය කරන්නට විය. සියවස් ගණනාවක් පුරා සසුන පරිහානියට පත් වූ හෙයින් වසර ගණනාවකින් ශාසනය යථා තත්ත්වයට පත් කරලීමට උන්වහන්සේහට පහසු කාර්යයක් නො වූහ. කෙසේ නමුදු උන්වහන්සේගේ අභාවයෙන් පසුව ද සම්බුද්ධ ශාසනය නගා සිටු වීමට ශාසනමාමක ගිහි පැවිදි බොහෝ පිරිස් උත්සුක වී ඇත. ඒ බව පැල්මඩුල්ල ත්‍රිපිටක ධර්ම සංගායනාවෙන් ද අවබෝධ කොටගත හැකිය. විවිධ ආක්‍රමන හේතුවෙන් ශාසනය පරිහානියට ගොස් තිබූ හෙයින් ලේඛන මාර්ගයෙන් පවත්වාගෙන ආ ත්‍රිපිටක බුද්ධවචනය ද යම් යම් ව්‍යාකූලතාවන්ට පත්ව තිබිණ. ඒ අනුව ශාසනෝන්තිතිකාමී ගිහි පැවිදි දෙපාර්ෂවය විසින් ත්‍රිපිටක ශුද්ධියක් පැල්මඩුල්ල සුදර්ශන ශාලාවේ දී සිදුකොට ඇත.

සංගායනාව පැවැත් වූ ස්ථානය

මෙම සංගායනාව පැවැත් වූ ස්ථානය පිළිබඳ ව වර්ණනාත්මක බොහෝ විස්තර පසු කාලීන ලේඛන තුළ දැක ගැනීමට පුලුවන. කණගාටුවට කාරණාව නම් මෙකී සංගායනාව පිළිබඳ ඓතිහාසික වාර්තා වත්මන වන විට නොමැතිවීමයි. වත්මනෙහි දැක ගැනීමට තිබෙනුයේ ඓතිහාසික වාර්තා උපයෝගි කොටගෙන පසු කාලීනව රචනා කළ ග්‍රන්ථයන්ය. එම ග්‍රන්ථයන්හි සංගායනාව සිදු කළ සුදර්ශන ධර්ම මන්දිරය, දායකත්වය ගත් ඉද්දමල්ගොඩ බස්නායක තුමාගේ ශාසන භක්තිය, සංගායනාවට සහභාගි වූ තෙරුන් වහන්සේලා පිළිබඳ ව හා සංගායනාව සිදු කළ ආකාරය මනාව දක්වා ඇත. මෙම සංගායනාව සිදු කරනුයේ පැල්මඩුල්ල පුරාණ විහාරයේ සුදර්ශන නම් මහා දම්සභා මන්දිරය තුළය. සුදර්ශන දම්සභා මන්දිරය සංගායනාවක් සිදු කරනට වඩාත් උචිත ස්ථානයක් ලෙස සැලකේ. අලංකාරජනක වූ දම්සභා මන්දිරය ගොඩනගනුයේ ඉද්දමල්ගොඩ අභයකෝන් අතපත්තු මුදියන්සේ රාළහාමි සබරගමු මහා සමන්දේවාලේ බස්නායක නිලමේ තුමාය. මෙතුමා ධර්ම මන්දිරය සාදා විශාල පිංකම් මාලාවක් සංවිධානය කොට ඇත. එ බව එතුමාණන් විසින් පල කරන ලද ලිපියක පිටපතක් සුදර්ශන සඟරාවේ දක්වා ඇත.

"සබරගමු මහ සමන් දේවාලයේ බස්නායක නිලය සහ නවදුන් කුකුළු දෙකෝරළේ රට ලැබී කරවූ ඉද්දමල්ගොඩ අභයකෝන් අතපත්තු මුදියන්සේ රාලහාමි යන මා විසින් කරවන ලද සබරගමු පළාතේ නවදුන් කොරළේ උඩපත්තුවේ පැල් මඩුල්ලේ, සුදර්ශන ධර්ම මන්දිරය සමීපයෙහි සතර දෙසට ඉස්තෝප්පු සහ මැද සාලාවක් ද ඒක යටින් තිබෙන්ට ගෙවල්දාසයකින් යුත් සංඝාවාස මන්දිරයක් ද තවත් භෝජනසාලා, දන් ගෙවල්, පැලිපත් වැසිකිලි, කෙසකිලි ආදිය ද ඉහත කී මා විසින් අළුතින් සාදවා දැනට වැඩ නිමවීගෙන ඇවිත් තිබෙන නිසා ඊට කවිච්චි, අල්මාරි, මේස, කණප්පප, ඉලත්තට්ටු, පාං පඩික්කං කලගෙඩි, සෙඹු, කේතල.......මේ ආදී දේපොල රැස්කොට ඒ සියලු දේ අෂ්ටාර්යපුද්ගල මහා සංඝරත්නයට සාංඝිකව පූජා කරන පිංකම සත වර්ෂ 1787 වූ රවිවිසිභාග පොසොන් මස පුර හතවක්ලත් බදාදා වන ක්‍රිස්තු වර්ෂ 1865 මැයි මස 30 වෙනි දින.........." (වජිරබුද්ධි හිමි, එම්, 1969, 03 - 04)

මෙම සුදර්ශන ශාලාවට අතරව අංග සම්පූර්ණ විහාරාරාමක් කරවා ඊට ඇවැසි සියලු ම දේ පූජා කරනට ඉද්දමල්ගොඩ බස්නායක නිලමේ තුමන් කටයුතු කොට ඇත. සුදර්ශන ධර්ම ශාලාවේ පැවති අලංකාරීත්වය එකල බොහෝ දෙනාගේ චිත්තාකර්ශනයට හා ඉමහත් ගෞරවයට පාත්‍ර විය. මෙහි කලාත්මක අගය විදහා දක්වමින් ආචාර්ය සිරි ගුණසිංහ මහතා ලංකා කලා මණ්ඩලයේ ත්‍රෛමාසික සඟරාවේ 17 වැනි කලාපයේ ලිපියක් පලකොට ඇත. එමගින් මෙහි තිබූ විභූතිය මනාව අවබෝධ කර ගැනීමට හැකි ය.

"පල්ලි ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පයේ ලක්‍ෂණ ද පෙන්වන මේ ගොඩනැගිල්ල සංඝායනාවක් සඳහා ඉද්දමල්ගොඩ කුමාරහාමි විසින් කරවන ලදි. අවුරුදු සියයකට වඩා පැරණි නැත. ඉතා විශාල වූ සිවිලිම පුරා චිත්‍ර ඇත. මේ චිත්‍ර බොහෝ දුරට මල් මෝස්තරවලට සහ වෙනත් වෙනත් සම්ප්‍රදායික මෝස්තරවලට සීමා වී ඇත. ඉතා හොඳින් නිම කරන ලද චිත්‍ර තිබේ. ඉන් එකක් හංසයන් හය දෙනෙකු සහිත හංසමූට්ටුවකි. අනෙක මොණරුන් අටදෙනෙකු සහිත ඊට සමාන වූ මෝස්තරයකි......කෙළවර බිත්ති දෙකෙහි රහතන් වහන්සේලාගේ රූප සහිත චතුරස්‍රාකාර අවකාශ අටක් ඇත. ඒ එක්කම පහලින් මල් ගෙනයන ගිහියන් දක්වන චක්‍රවකාර කුහර දහයක බිත්ති හිසක් ඇත........මෙහි චිත්‍ර ඉතා උසස් ගණයේ එවාය. මිනිස් රූප සාම්ප්‍රදායික උඩරට බිතු සිතුවම් ක්‍රමයට නිමකොට ඇති අතර ඒවායින් මෙම කලාවේ දියුණුව පිළිබඳව පශ්චාත් කාලීන අවස්ථාවක් දැක්වෙයි......" (එහි ම, 04 - 06 පිටු)

මෙලෙස ඉද්දමල්ගොඩ බස්නායක නිලමේ තුමන් අලංකාර වූ ධර්ම මන්දිරයක් නිර්මාණය කොට හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ සමග සාකච්ඡා කොට ශාසනාභිවෘද්ධියට මහෝපකාරී වන ත්‍රිපිටක සංගායනාවට දින නියම කර ගත්හ. ඉන් පසුව බස්නායක නිලමේ තුමන් සංගායනාවට ඇවැසි සියලු දේ කඩිනමින් සූදානම් කරන්නට විය. ඒ අතර සංගායනාවට සහභාගි වන භික්ෂූන් වහන්සේලාහට ඇවැසි පරිදි සංඝාවාස, දානශාලා, වැසිකිලි කැසිකිලි හා අනෙකුත් පහසුකම් ද වූ බව දැක්වේ. සියලු කටයුතු අවසන් වීමෙන් අනතුරුව එක්නැලිගොඩ, මහවලතැන්න, මොලමුරේ, ඇලපාත ආදී එකල සබරගමුවේ සිටි ප්‍රභූන්ගේ ද

සහයෝගය ඇතිව සංගායනාවට වැඩම කරවන ලෙස එකල වැඩ සිටි සුප්‍රසිද්ධ යතිවරුන් වෙත ආරාධනා පත්‍ර යවා ඇත. ඒ අනුව ගිහි පැවිදි සියලු දෙනාගේ ම සහයෝගය ඇතිව 1867 ජූලි මස 25 වැනි දින පැල්මඩුල්ල ධර්ම සංගායනාව ආරම්භකොට 1868 ජනවාරි මස 05 වැනි දින අවසන් කොට ඇත.

සංගායනාවට සහභාගී වූ යතිවරුන් වහන්සේලා

සියම් හා අමරපුර යන දෙපාර්ශවයම නියෝජනය කරමින් එම යුගයේ ලක්දීපය තුළ වැඩ සිටි උගත් බුද්ධමත් තෙරවරු මෙම සංගායනාව සඳහා සහභාගී වී ඇත. සියම් නිකාය වෙනුවෙන් මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කිරීම හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල හිමියන්ටත් අමරපුර නිකාය වෙනුවෙන් මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කිරීම ලංකාගොඩ ධීරානන්ද හිමියන්ටත් පැවරී තිබිණ. මෙම සංගායනාවේ සුවිශේෂිත ම කාරණාවක් වනුයේ ශාසන ඉතිහාසයේ මුල්මවරට ගිහි පිරිස් ද එකතු වීමයි. සංගායනාව භික්ෂූන් වහන්සේලා හැට නමක් සහභාගි වී ඇත. මෙම භික්ෂූන් අතරින් මුලසුන ගෙන කටයුතු කළ තෙරවරු පිළිබඳ වාර්තාවක් යගිරල ශ්‍රී ප්‍රඥානන්දාභිධාන නායක හිමියන්ගේ වාර්තාවක දැක්වේ.

"එහෙයින් දිවයින මුළුල්ලේම එකල වාසය කළ ධර්ම විනයධර උතුමෝ 1867 දී පැල්මඩුල්ලේ මහා ධර්මශාලායට කැඳවන ලද්දාහ. ඒ කීර්තිමත් නිළමේගේ ආරාධනාවෙන් එහි වැඩම වූ සියම් අමරපුර නිකායද්වයට අයත් මහා ස්ථවිරවරුන්ගේ නාමයන් අතර මෙහි පහත දැක්වෙන නාමයෝ විශේෂ වශයෙන් සඳහන් කළ යුත්තෝ වෙති.

01. රත්මලානේ පරමධම්මචේතිය පරිවෙනාධිපති ගණාචාර්ය වලානේ ශ්‍රී සිද්ධාර්ථ මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ.

02. ගණාචාර්ය උඩුගම්පොල ශ්‍රී රතනපාල මහා ස්ථවිරයන් වහන්සේ

03. හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගලාභිධාන ශ්‍රී පාදේ නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ

04. ගණාචාර්ය යාත්‍රාමුල්ලේ ශ්‍රී ධර්මාරාම ස්ථවිරයන් වහන්සේ

05. බටුවන්තුඩාවේ ශ්‍රී දේවරක්ෂිත පඬිවරයා

අමරපුර නිකායෙන්

01. ලංකාගොඩ ශ්‍රී ධීරානන්ද නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ

02. රන්දොඹේ ශ්‍රී ධර්මාලංකාර නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ

03. දොඩම්දූවේ ශ්‍රී පියරතන තිස්ස නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ

04. වැලිගම ශ්‍රී සුමංගල නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ

05. වස්කඩුවේ ශ්‍රී සුභූති නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ

දෙනිකායෙන්ම තවත් බොහෝ ස්ථවිරයන් වහන්සේ එහි වැඩම වූහ (එහි ම, 15 - 16 පිටු)

මේ ආකාරයෙන් එකතු වූ විද්වත් සමූහය ත්‍රිපිටක සංශෝධනය පිළිබඳ ව සාකච්ඡා කොට පළමුවෙන් ම විනය පිටකය සංගායනා කරනට එකමතික ව තීරණයකට පැමිණ ඇත. විනය පිටකයේ ග්‍රන්ථ කණ්ඩායම් වශයෙන් බෙදා වෙන වෙනම සංශෝධනය කොට ඇත. මේ පිළිබඳ ව මනා විස්තරයක් සුමංගල චරිතාපදානයක් වන දෙයියො හෙවත් හික්කඩුවේ නායක හාමුදුරුවෝ ග්‍රන්ථයෙහි දක්වා ඇත.

"ආරාධනා ලත් මහතෙරවරු ඒ මහා ධර්ම ශාලාවට රැස්ව සාකච්ඡා කොට එක වරකට එක පොතක් ශුද්ධිය සඳහා සම්මත කර ගත්හ. ඉන් එක එක පිටපත එක එක ශෝධකයන් වහන්සේට බාර දුන් පසු එය තම තමන්ගේ කාමරයට ගෙන ගොස් තවත් පිටපත් සමග ද සියම් බුරුම පිටපත් සමග ද සංසන්දනය කොට සකස් කොට ඒවා නියමිත අවස්ථාවන්හි සභාවට ඉදිරිපත් කරන ලදහ." (පඤ්ඤානන්ද හිමි, යගිරල, 1947, 173 පිටුව)

මෙහි දී වෙන වෙනම ශෝධනය කරන ලද විනය ග්‍රන්ථයන්හි දෝෂයක් නොවුන හොත් එකමතිකව සම්මත කොට ඇති අතර යම්

සැක සහිත තැන් හමු වූ විට සභාවේ කියවා සාකච්ඡා කොට සුදුසු පරිදි සකස් කොට ඇත. යමක් සාධනීය කරනය කිරිමට අපහසු වූ විට සියම් බුරුම පිටපත් සමග ද අටුවා ටීකා සන්න ගැටපද ආදිය සමග ද සන්සන්දනය කරමින් සාකච්ඡා කොට නිවැරදිම දේ එකමතිකව සම්මත කොට ඇති බව දැකිය හැක. මේ ආකාරයෙන් උන්වහන්සේලා අටුවා ටීකා සහිත සමස්ත විනය පිටකයම මාස හතක් පුරාම සංශෝධනය කොට අවසන් කළහ. සූත්‍ර පිටකය හා අභිධර්ම පිටකය වෙනස් වූ ක්‍රමවේදයකට අනුව සංශෝධනය කොට ඇත.

"නැවත ටික කලකට පසු සූත්‍ර පිටකය ශෝධනය අරඹා තම තමන්ට නියමිත පොත් තම තමන්ගේ පන්සල්වලටම ගෙන ගොස් කියවා බලා වෙන පොත් ද සමග සසඳමින් සංශය ස්ථාන ලකුණු කර ගෙන නියමිත දිනයෙක්හි පැමිණ මහා සභාවාරයට ඉදිරිපත් කර සාකච්ඡා කොට සම්මත කළහ. මේ ලෙසින් අභිධර්ම පිටකයේ ග්‍රන්ථ ද ශොධනය කළහ. මේ ආකාරයෙන් ශුද්ධ කරන ලද ත්‍රිපිටක පොත් දක්ෂ ලිපිකාරයින් ලවා පුස්කොලවල ලියවා තැබූහ." (එහි ම, 175 පිටුව)

මේ ආකාරයෙන් සංශෝධනය කළ ත්‍රිපිටකය පුස්කොළ පොත් තුළ ලියවා ආරක්ෂා කර ගැනිම උදෙසා පනවාගත් ව්‍යවස්ථා අටකින් යුත් නීති මාලාවක් සංගිත් කාරක භික්ෂූන්ගේ මූලිකත්වයෙන් සිදුකොට ඇත.

1. මේ පොත් වහන්සේලා සම්බන්ධ වූ පාඨ ශෝධනය බුද්ධ ශාසනය චිරස්ථායිව පැවැත්ම පිණිස කරන ලද හෙයින් බුද්ධ ශාසනාන්තරගත ගිහි පැවිදි සියල්ලන්ගේ ප්‍රයෝජන පිණිස පැතිය යුත්තේ ය.

2. ඒ පිණිස මෙම පැල්මඩුල්ලේ ශ්‍රී සුදර්ශන ධර්මශාලාවේ මේ පොත් වහන්සේලා තබා රඳළවරුන් වෙනුවෙන් රත්නත්‍රයේ උපස්ථායක කටයුතු කරන ගෘහස්ථ ආරාමික කෙනෙකු භාරයේ තැබිය යුතුය.

3. එසේ තිබෙන්නා වූ පොත් වහන්සේලා පිටපත් කොට ලියවා ගන්නට ඕනෑ කරන යමෙකු විසින් මෙහි නම් සඳහන් කළ

ඉද්දමල්ගොඩ අභයකෝන් අතපත්තු මුදියන්සේ රාලහාමි සපරගමුව මහ සමන් දේවාලයේ බස්නායක නිලමේගෙන් අවසර ලබාගත යුතු ය.

4. එසේ අවසර ලබාගත් පසු පොත් ගෙඩි සහ පොත් පිටපත් කරන ලියන්නන් මෙම සුදර්ශන ධර්ම ශාලාවට එවා මෙහි දීම පිටපත් කරවා ගත යුතුය.

5. මෙම ධර්ම ශාලාවේ නොහොත් මීට අයිති යම් ගෙයක හිඳ මෙම පොත් වහන්සේලා පිටපත් කරන්නා වූ ලියන්නන්ට මෙම ධර්ම ශාලාවේ උපදනා අයෙන් මෙහි තිබෙන ප්‍රත්‍යයකින් ආහාර වියදම් දිය යුතු ය.

6. එසේ පොත් වහන්සේලා පිටපත් කරවා ගත්තායින් පසු පොත් වහන්සේලා පිහිටුවා තිබෙන තන්හි ම නැවතත් තැන්පත් කොට තිබිය යුතු ය.

7. එක එක කාලයෙහි කීපදෙනෙකු විසින් පොත් වහන්සේලා ලියවා ගන්නට ඉල්ලා සිටියොත් මෙම පොත් වහන්සේලා ශුද්ධ කොට ලියන්නට වෙහෙස දැරූ ස්ථවිරයන් වහන්සේලාගේ ඉල්ලීම් වශයෙන් යුතුකම් බලා වැඩි යුතුකම් ඇති කෙනෙකුට පළමුවෙන් ලියාගන්නට අවකාශ දී අනෙකුත් අයට දෙවනු තෙවනු අවකාශ දිය යුතු ය.

8. සමාගම් වශයෙන් කිසිකෙනෙකු නො තෝරා බුද්ධ ශාසනාන්තර්ගත සියල්ලන්ට ම ලියවා ගන්ට අවකාශ දිය යුතුයි. (පියනන්ද හිමි, කේ. 2013, 72 - 73 පිටු)

සමාලෝචනය

බුද්ධවචනය අනාගතයට දායාද කිරීම සඳහා ශාසන භාරධාරී භික්ෂූන් වහන්සේලා නිරන්තරයෙන් විවිධ උත්සාහයන් ගෙන ඇත. ශාසන ඉතිහාසය තුළ ගෙන ඇති විවිධ තීන්දු තීරණ පරීක්ෂා කිරීමෙන් ඒ බව මනාව පෙනෙන සාධකයකි. පැල්මඩුල්ල ධර්ම සංගීතිය පැවැත්වීම ද සිදු වන්නේ අපවාද රහිත ත්‍රිපිටකයක් අනාගතයට දායාද කිරීමේ මුඛ්‍ය අරමුණ පෙරදැරිවය. ත්‍රිපිටකය රක්ෂා කිරීම

සඳහා ශාසන ඉතිහාසය තුළ කාලානුරූපීව විවිධ ක්‍රමෝපායික තීන්දු තීරණ ගෙන ඇති අතර පැල්මඩුල්ල ධර්ම සංගීතිකාරක තෙරවරුන් විසින් ගෙන ඇතිතේ ත්‍රිපිටක සංශෝධන හා සංරක්ෂණ ක්‍රමෝපායයි. පෘතුගීසි, ලන්දේසි, ඉංග්‍රීසි ආක්‍රමණවලින් පසු ලංකා සමාජය විවිධ විපර්යාසයන්ට ලක් විය. ඒ අතරින් වැඩිම හානියක් සිදුව ඇත්තේ බෞද්ධාගමටයි. ඊට හේතුව වන්නේ ආක්‍රමණිකයන්ගේ දැඩි ආගමික ව්‍යාප්තිවාදය නිසා ය. පැල්මඩුල්ල ධර්ම සංගායනාවේ දී සිදු වන්නේ මෙම ආගමික ව්‍යාප්තිවාදය නිසා ත්‍රිපිටකයට එල්ල වී තිබූ අන්තවාදී මූල ධර්මවාදී තැන් පිරික්ෂාකොට සංශෝධනය කිරීම හා ශුද්ධිගත කිරීමයි. මෙහි දී සංගීතිකාරක තෙරුන් වහන්සේලා ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ සංශෝධනය කිරීම සඳහා විමධ්‍යගත වැඩපිළිවෙලක් සිදුකොට ඇත. උන්වහන්සේලා පළමුව විනය පිටකය සංගායනා කිරීමට තීරණය කර ඇති අතර විනය ග්‍රන්ථ කණ්ඩායම් වශයෙන් බෙදා වෙන් කරවාගෙන ඇත. එසේ වෙන් කරවා ගත් ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ සංශෝධකයන් වහන්සේලා විසින් අනිකුත් ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ සමග ද සසඳමින් සංශයස්ථාන ලකුණු කර මහසභාවාරයට ඉදිරිපත් කර ඇත. නැවත එහි දී ද සාකච්ඡාකොට සංශයස්ථාන සංශෝධනයකොට සම්මත කරන ලදි. මේ ආකාරයෙන් සංශෝධනයකොට ශුද්ධ කළා වූ ත්‍රිපිටක පොත් දක්ෂ ලිපි කරුවන් ලවා පුස්කොළවල ලියවා තැබූහ.

තවද මෙසේ සංශෝධනය කළ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ ආරක්ෂා කර ගැනීම උදෙසා සංගීතිකාරක තෙරුන් වහන්සේලා විසින් පණවා ගත් ව්‍යවස්ථා අටක් හා නීති මාලාවක් ද තිබී ඇත. පැල්මඩුල්ල ධර්ම සංගායනාවේදී සිදු වූ තවත් සුවිශේෂ කරුණක් වන්නේ සංගායනා ඉතිහාසය තුළ දැකිය නොහැකි බෞද්ධ ගිහි පාර්ශවීය නියෝජනය වැඩි වශයෙන් සිදු වී ඇති බවයි. විවිධ ආක්‍රමණ හමුවේ ව්‍යාකූලත්ත්වයට පත්ව තිබූ ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ ආරක්ෂා කිරිමේ මූලික අරමුණ ඇතිවත්, ශාසනික පුනරුදය ඇති කිරීමේ අරමුණ ඇතිවත්, ගිහිපැවිදි දේපාර්ශවයේ ම එකතුවෙන් සිදු කළ මෙම පැල්මඩුලු ධර්ම සංගීතිය සංගායනා ඉතිහාසයෙහි දැකිය හැකි තීරණාත්මක සංගායනාවක් වශයෙන් සැලකිය හැකිය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

අදිකාරම්, ඊ. ඩබ්, 2013, පැරණි ලක්දිව බෞද්ධ ඉතිහාසය, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, නැදිමාල.

ඛේමානන්ද හිමි, හැගොඩ, 1996, දෙයියො හෙවත් හික්කඩුවේ නායක හාමුදුරුවෝ, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10.

තිලකරත්න එන්, ආනන්ද, 2014, ප්‍රථම, ද්විතීය, බෞද්ධ ධර්ම සංගායනා, බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, නැදිමාල.

ප්‍රඥානන්ද හිමි, යගිරල, 1947, ශ්‍රී සුමංගල චරිතය, සීමාසහිත එක්සත් ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර සමාගම, කොළඹ.

පොන්නම්පෙරුම, අමරසිරි, අමරකීර්ති, රංජිත්, පූජිත ජීවිත, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10.

සඟරා

පියනන්ද හිමි, කේ. (2013) ශ්‍රී සුදර්ශන ධර්ම ශාලාවේ සිදු කළ ඓතිහාසික ධර්ම සංගායනාව, සංස්. මෙත්තානන්ද හිමි, එන්. ඓතිහාසික පැල්මඩුලු ධර්ම සංගායනාව හා සුධර්මෝදය පුරාවත, ශ්‍රී සුධර්මෝධය ආදි ශිෂ්‍ය සංගමය,පැල්මඩුල්ල, පි.66-74.

පේමානන්ද හිමි, ආර්. (2014) විනයො නාම බුද්ධ සාසනස්ස ආයුඃ විනය සම්බුද්ධ ශාසනයේ ආයුෂයි, සංස්. උපරතන හිමි, කේ. මේනක, ඩබ්.එම්. සම්භාසනා, පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයන ප්‍රකාශන ආයතනය, පුවක්පිටිය, පි. 64-70.

ලංකානන්ද හිමි, එල්. 1981, අනුරාධපුර, පොළොන්නරු, මහනුවර යුගයන්හි අධ්‍යාපන ආයතන, සංස්: වජිරඤාණ හිමි, එච්. දේවානන්ද හිමි, පී. සද්ධාතිස්ස හිමි, පි. ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රාචීන භාෂෝපකාර සමාගම, පි.01-09.

වජිරබුද්ධි හිමි, එම්. (1969) පැල්මඩුල්ල ධර්ම සංගායනාවේ ඓතිහාසිකත්වය, සංස්. වජිරබුද්ධි හිමි, එම්. නාරද හිමි, ජී. සුදර්ශන, පැල්මඩුලු ධර්ම සංගායනා අනුස්මරණ කොමිටිය, පි, 01-29.

සරණංකර හිමි, ජී. (2013) පැල්මඩුල්ලේ ධර්ම සංගීතිය, සංස්. මෙත්තානන්ද හිමි, එන්. ඓතිහාසික පැල්මඩුලු ධර්ම සංගායනාව හා සුධර්මෝදය පුරාවත, ශ්‍රී සුධර්මෝධය ආදි ශිෂ්‍ය සංගමය,පැල්මඩුල්ල, පි.55-65.